

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S.
Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ
extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...**

Bacon, Francis

Francofvrti ad Moenvm, 1665

VIII. De Nuptiis & Cœlibatu.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5

fœcunda, & *Liberorum* plena, cernere quandoque est, unum aut alterum ex *senioribus* pluris æstimari: atq; ex *junioribus* in deliciis esse: Sed in medio fortasse aliquos quasi oblivione transiri: qui nihilo minus, hæud raro optimæ indolis evadunt. Illiberalitas *Parentum* erga *Liberos* suos, error est plane noxius: nam eos reddit animo degeneres; fallacis de ditos: ignobilium consortio se delectantes: magisq; ad luxum propensos, quando rerum copiam adepti sint. Itaq; optime succedit, quando *Parentes* suam, apud *Liberos*, auctoritatem tuentur, crumenam laxant, Invaluit, tam apud *Parentes*, quam *Pædagogos*, & *Famulos*, mos quidem ineptus, æmulationes inter *Fratres* ferendi, & alendi, durante eorum pueritia: quæ sæpenumero in discordias evadunt, post ætatem virilem, & *familias* turbant. *Itali* non magnum ponunt diferimen, inter *Liberos*, & *Nepotes*, aut *Cognatos*; sed, modo sint è *massa sanguinis*, non multum pensi habent, utrum sint *corpore proprio* editi necne. Atq; si verum dicendum sit, in natura non multum interest; adeo ut sæpe videmus, *Nepotem* *Avunculo* magis similem, aut *Cognato*, quam *Parenti* proprio; prout sanguinis casu quodam derivatur. Carent *Parentes*, in tenera ætate *Filiorum* suorum, cui vitæ generi illos destinatum enim maxime sunt flexibiles, & cerei. Neq; in hac electione respiciant nimis inclinationem *Filiorum* ipsorum: Quasi illud melius arrepturi sint, ad quod maxime videntur propensi. Verum est, si affectus, aut aptitudo *puerorū*, sit erga aliquod studium insignis, non expedire, ut quis naturæ aut indoli repugnet: Sed, ut plurimum præceptum illud sanum est: *Optimum elige suave & facile illud faciet consuetudo*. *Fratres* juniores plerumq; sunt *fortune filij*: Sed raro, aut nunquam, prosperum fortiuntur exitum, quando ex hæredantur *seniores*.

VIII.

DE NUPTIIS ET COELIBATU.

Qui *Uxorem* duxit, & *Liberos* suscepit, obfides *Fortune* dedit: Sunt enim magnorum conatum impedimenta, sive ad virtutem tendat quis, sive ad improbitatem. Certe præstantissima (ut alibi diximus) in usum *Reipublicæ* Opera, & Merita, à *viris* profecta sunt, *prole* *caerentibus*; qui tam affectu, quam fortunis, *Reipublicam* connubio sibi junxerunt, & dotarunt. Attamen rationi videatur magis consentaneum, ut qui *Liberos* relinquunt, majorem futurorum temporum curam gererent: Ad quæ satis norunt *clarissima illa sua Pignora* oportere transmitti. Sunt tamen, qui licet *Liberis* careant, tamen memoriz suæ incuriosi sunt, & cogitationes vitæ tantum curriculo terminant, & tempora futura, ut ad se nihil pertinentia ducunt. Imo & alii nonnulli, *Uxorem* & *Liberos*, tantum in *Rationibus* *Expenfarū* habent. Quinetiam reperiuntur aliqui fatui avari, qui gloriantur fere, se *Liberis* carere, ut habeantur tanto ditiores. Audiverunt scilicet aliquos dicentes, *Talisquispiam est dississimus*: alios autem sub inferentes, *At Liberis compluribus oneratur*: Quasi divitiarum hoc esset decrementum. Verum *Cœlibatus* causâ maxime frequens, est *Libertas*; Præsertim, in quibusdam animis sibi complacentibus & phantasticis; qui omnis restrictionis sensum nacti sunt tam acutum, ut cingula & periscelidas fere habeant pro vinculis & compedibus. *Viri cœlibes* optimi sūt amici, optimi erga servos domini, servi etiam erga dominos op-

timi; At non semper subditi optimi: Sunt enim ad fugam expediti. Atque revera *Transfugæ* fere omnes sunt ejus conditionis. *Vita cœlibis Ecclesiasticis* bene convenit: non enim facile quis eriget Solum, si prius stagni alicujus receptaculum interveniat, *Judicibus* & *Magistratibus* res est fere indifferens: Si enim faciles sint, & corruptelis dediti, servū aliquem videas *uxore*, multis modis, ad hujusmodi lucra captanda, deteriorem. Quod ad *Milites* attinet, reperio certe, *Duces*, apud *exercitus* suos concionantes, illis in memoriam redigere solere *Charitates Uxorū* & *Liberorū*. Reperio etiam, *Nuptiarum* contemptum apud *Turcas*, *milites* vulgares reddere viliores. Sunt certe porro, *Uxor* & *Liberi*, disciplina quædam humanitatis: atq; *Cœlibes*, etsi sæpenumero magis sint munifici & charitativi, quia fortunæ eorum minus exhauriantur, sunt tamen, ex altera parte, magis crudeles, & sine visceribus, (idonei qui *Ulyssæ* perhibetur: *Verusam suam prætulit immortalitati*. *Mulieres castæ*, sunt plerumq; superbæ, & protervæ, merito *puccitiz* suæ elatæ. Inter vincula præstantissima castitatis, & obsequii *uxoris* erga *maritum*, illud censeri debet virum suum *uxor* prudentem putet: Quod nunquam faciet, si eū inveniat *zelotypum*. *Uxores*, *Juvenū* dominæ sunt; *Mediæ* ætatis, sociæ; *Senum*, nutrices. Adeo ut ad sit anxia ad *uxorem* ducendam ætatibus singulis. Inter *Sapientes* tamen numeratus est ille, qui interrogatus, *Quod esset tempus opportunum Nuptiarum*; respondit, *Inveneribus non adhuc, senibus non omnino*. Sæpe fit, ut *mariti* deteriores, bonas habeant *uxores*: Sive hoc fiat, quod hoc modo pretium addatur *mariti* benevolentiz, per vices: sive quod *uxores* in patientia sua gloriantur. Hoc autem nunquam fallit, si hujusmodi *mariti*, ab *uxoribus* ipsis expetiti & electi fuerint, contra consensum amicorum: Tunc enim animus iis semper adest, ut stultitiz suæ pœniteret non videantur.

IX.

DE INVIDIA.

EX Affectibus, nulli sunt, qui existimantur *fascinare*, præter *Amorem*, & *Invidiam*. Uterque acria progignit desideria; Uterq; se perniter efformat in phantasias, & suggestiones: Atq; uterq; facile incendit in oculos; (præcipue quando *Objectum* adest); Quæ omnia ad *Fascinationem* faciunt: si modo *Fascinatio* aliqua sit. Videmus etiam, *Scripturâ*, *Invidiam*, *oculi mali* nomine insignire: atq; *Astrologos*, malos astrorū influxus, *Malignos Aspectus* vocare. Ita ut agnoscit ab omnibus videatur, in *Invidia*, ejusq; operatione, ejaculatio quædam, & irradiatio ex oculis. Quin & nonnulli tam extiterunt curiosi, ut notaverint tempora, quibus ictus & percussio *oculi invidi* plurimum obest, tum præcipue esse, cum persona, in quam *Invidia* torquetur, spectatur in *Gloria*, & *Triumpho*: Etenim hoc mucronem *Invidia* acuit: Atq; in superillis temporibus *spiritus Personæ* *invidiæ* prodeunt maxime in exteriora, unde ictus occurrunt.

Verum, missis istis rebus curiosis (licet non indignis, quæ inconsiderationem veniant, sed loco idoneo), tractabimus hæc tria: *Qui sunt ad invidiam maxime proclives*: *Qui sint invidia maxime obnoxii*